

Vastine Vaasan hallinto-oikeudelle / Vesitalousluvan myöntäminen veden ottamiselle Iso-Valkeisesta lumetuskäyttöön ja vedenottolaitteiden rakentamiselle (Vaasa HaO 00441/20/5208)**Kaupungininsinööri Ismo Heikkinen
Rakentamisen ja kunnossapidon tukipalvelut**

Taustaa

Itä-Suomen aluehallintovirasto antoi päätöksellään 3.3.2020 Kuopion kaupungille vesilain mukaisen luvan veden ottamiseen lumetusvedeksi Iso-Valkeisen lammesta, putkilinjan ruoppaamiseen, tarvittavien putkistojen ja muiden vedenottolaitteiden sijoittamiseen välille Iso-Valkeinen – Ala-Antikkala Kuopion kaupungissa. Päätös ei saanut kuitenkaan lainvoimaa johtuen Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry:n valituksesta Vaasan hallinto-oikeuteen. Päätös ja valitus ovat esityksen liitteinä.

Vaasan hallinto-oikeus on lähetteessään 8.5.2020 varannut kaupungille tilaisuuden antaa kirjallinen vastine valituksen johdosta. Vastine on pyydetty toimittamaan hallinto-oikeuteen 12.6.2020 mennessä. Myös lähete on esityksen liitteenä.

Alkuperäinen hakemus on jätetty kaupungin toimesta 16.11.2016 aluehallintovirastolle sen jälkeen, kun kaupunki on sopinut noin 24 ha:n suuruisen alueen vuokrauksesta kiinteistöstä 297-405-24-1 Huippupaikat Oy:lle (kaupunkirakennelautakunnan päätös 9.11.2016 § 182). Vuokrasopimus on allekirjoitettu 1.12.2016.

Tämän jälkeen asiaa on käsitelty eri virastoissa ja oikeusasteissa. Itä-Suomen aluehallintovirasto antoi 14.9.2017 veden ottamisen osalta kielteisen päätöksen, josta kaupunki valitti Vaasan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus antoi päätöksensä asiasta 22.2.2019, jossa kumosi aluehallintoviraston päätöksen ja palautti asian uudelleen käsiteltäväksi.

Aluehallintovirasto otti asian uudelleen käsittelyyn ja antoi uudelleen käsittelyn jälkeen päätöksen 3.3.2020. Tästä päätöksestä on nyt valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen.

Antikkalan alueen vuokraus Huippupaikat Oy:lle liittyy laajempaan kokonaisuuteen Puijon alueen kehittämiseksi. Hakemuksen käsittelyn aikana Puijon laelle on mm. saatu uusi yrittäjä, joka on remontoinut Puijon majan ja tornin tiloja sekä aloittanut uutta liiketoimintaa alueella. Yhdessä kaupungin kanssa lakialueelle on suunniteltu myös lisätoimintoja ja mm. nykyisen urheilulaakson puoleisen rinnehissin korvaamista uudella. Samaan aikaan kaupunki on jatkanut investointeja urheilulaakson alueella. Yhdistykset ovat ottaneet Puijolla käyttöön mm. maastopyöräily- ja polkujuoksureittejä. Nämä kaikki hankkeet Puijon ympärillä nivoutuvat yhteen ja mahdollistavat alueen laajemman kehittämisen. Antikkalan hanke on osa tätä kokonaisuutta.

Huippupaikat on hakenut asiaan liittyen maisematyölupaa Kuopion kaupungilta. Lupahakemuksen käsittely on vielä kesken.

Vastine

Itä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä 3.3.2020, joka koskee Kuopion kaupungin hakemusta veden ottamisesta lumetuskäyttöön ja vedenottolaitteiden rakentamisesta, on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen.

Kuopion kaupunki jätti mainitun hakemuksen Itä-Suomen aluehallintovirastoon marraskuussa 2016. Itä-Suomen AVI antoi 14.9.2017 veden ottamisen osalta kielteisen päätöksen, josta kaupunki valitti Vaasan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus antoi päätöksensä asiasta 22.2.2019, jossa kuusi aluehallintoviraston päätöksen ja palautti asian uudelleen käsiteltäväksi.

Aluehallintovirasto otti asian uudelleen käsittelyyn ja käsittelyn aikana suoritti maastokäynnin 24.10.2019, jossa oli mukana hakijan edustajana kaupunginmetsänhoitaja ja luontokonsultin edustaja. Aluehallintovirasto antoi uudelleen käsittelyn jälkeen päätöksen 3.3.2020.

Kuopion kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta ympäristönsuojeluviranomaisena antoi lausuntonsa hakemuksesta 18.5.2017 pidetyssä kokouksessa, jossa muun muassa toteaa seuraavaa:

Hakemuksen jättämisen jälkeen on tullut tietoon, että Antikkalan vanhalta laskettelurinteeltä on löytynyt erittäin uhanalainen (EN) viherhäiverusokas myös toisesta paikasta. Uusi paikka on ylempänä rinteessä, lähellä etelänpuoleista metsänreunaa. Sienen on kerännyt alueella useana vuotena Kuopion kaupungin ja Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen toimeksiantosta sieniselvityksiä tehnyt tutkija Katri Kokkonen Turun yliopistosta jo vuonna 2010, mutta lajinmääritys on varmistunut vasta aivan äskettäin.

Tekstissä mainittu tieto on tullut kirjeellä, joka on kirjattu kaupungin asiantuntijajärjestelmään 3.3.2017. Tieto viherhäiverusokkaan esiintymisestä kahdessa paikassa Antikkalan vanhalla laskettelurinteellä on siten ollut kaikkien osapuolten tiedossa vähintään lautakunnan antamasta lausunnosta lähtien, ja erityisesti valittajan tiedossa, koska valittaja on ollut rahoittamassa tätä selvitystä.

Ympäristöviranomaisen lausunnossa todetaan myös seuraavaa: "Antikkalassa tiedetään esiintyvän ainakin kolme sellaista rusokaslajia, joita ei tavata missään muualla Suomessa." Näin ollen myös muiden harvinaisten sienten kuin viherhäiverusokkaan esiintyminen alueella on ollut kaikkien osapuolten tiedossa jo ennen ensimmäisen päätöksen antamista.

Hakija on alusta lähtien korostanut alueen kokonaisarvokkuutta, josta kertovat muun muassa useat hakemusta varten tehdyt luontoselvitykset. Viherhäiverusokkaan lisäksi vanhalla laskettelurinteellä on muitakin harvinaisia sieni- ja putkilokasvilajeja, jotka kaikki ovat riippuvaisia avoimesta niitystä. Hakijan näkemyksen mukaan asian käsittelyssä kuluneiden vuosien aikana ei ole tapahtunut muutosta, vaan hakija on alusta lähtien ottanut arvokkaan elinympäristön huomioon kokonaisuutena, ja suojeltavan viherhäiverusokkaan esiintymispaikat erityiskohteina. Varovaisuusperiaatetta noudattaen, kun laskettelutoimintaa on rinteessä ollut 1950-luvun lopulta lähtien, ja se on luonut ja ylläpitänyt suotuisat olosuhteet niitty-luontotyyppille, jossa viihtyy useita harvinaisia lajeja, on edelleenkin turvalisin vaihtoehto säilyttää alue laskettelurinnekäytössä. Laskettelutoiminnan jatkuminen turvaa parhaiten niin viherhäiverusokkaan kuin muunkin ar-

vokkaan sienilajiston säilymisen Antikkalan rinteessä. Suomessa ei ole sel- laista lainsäädäntöä, mikä velvoittaisi maanomistajan hoitamaan jotakin aluetta eliölajiston elinympäristövaatimusten edellyttämällä tavalla. Kun rinne on laskettelukäytössä, ei rinteeseen maankäyttömuodon muutokselle ole myöskään taloudellisia tai muita paineita.

Valittajan mielestä niittyluonnon suojeluun riittäisi pelkkä niitto kesäaikaan ilman laskettelurinnetoimintaa. Tällainen näkemys voi olla enemmän tie- don puuttuessa jopa vaarallinen suojeltavien sienten esiintymiselle. Useita kymmeniä vuosia jatkunut laskettelutoiminta poikkeaa merkittävästi pel- kästä luonnonlumien satamisesta rinteelle. Laskettelutoiminnassa jo lumi- kauden alkuvaiheessa lumi tiivistyy rinteeseen, ja laskettelukauden jälkei- nen tiivistynyt lumikerros sulaa hitaammin kuin vapaasti satanut tallaama- ton lumi. Tällä voi olla merkittävä vaikutus maaperän kosteuteen keväällä kasvukauden alkaessa.

Hakijan näkemyksen mukaan suojeltavien sienilajien esiintymisen kannalta ei ole niin suurta merkitystä sillä, onko sienien lepokaudella rinteelle tuleva lumi yksinomaan luonnonlunta vai lisäksi ilman lisäaineita tehtyä lumetus- lunta. Merkittävämpää voi olla kevätkauden kosteus esimerkiksi vähälumi- sen talven jälkeen. Laskettelutoiminta pidentää lumien sulamista keväällä, joka vastaa paremmin vuosikymmenten takaisia talvia, joissa oloissa sie- net mitä ilmeisemmin ovat viihtyneet.

Intressivertailu osalta valittaja ei ole tuonut esille mitään uutta verrattuna asian käsittelyyn aiemmissa vaiheissa. Antikkalan laskettelurinteen tule- vaisuus on osa Puijon alueen kehittämistä, jossa painotetaan luontoa, lii- kuntaa (mm. Puijon urheilulaakso), matkailun edistämistä ja samalla kuopiolaisten lähivirkistysmahdollisuuksia. Puijon alueen ja sen osana Antikka- lan merkitys lähiliikuntapaikkana on erittäin merkittävä kuopiolaisille. Las- kettelutoiminnan lisäksi on muistettava, että lumetusjärjestelmällä turvat- taisiin myös hiihtolajien pidempi kausi, sillä hiihto on Puijolla erittäin suo- sittu laji, ja palvelee nimenomaisesti lähialueen asukkaita.

Valittaja haluaa esittää yritystoiminnan yksityisenä etuna oman intressinsä näkökulmasta. Yrittäjä luonnollisestikin hakee toiminnallaan taloudellista tulosta, joten on päivänselvää, että hankkeesta koituisi myös yksityistä etua. Kuopion kaupunki hakijana tavoittelee kuitenkin yleistä etua kehittä- essään Puijon aluetta sekä matkailu- että luontoliikuntaan liittyvä yritys- toiminnan alustana. Em. näkökulmasta on laskettelurinteen osalta alusta pitäen ollut tarkkaan harkittua, että vedenottoluvan hakijana on ollut Kuo- pion kaupunki eikä rinneyritys, mikä sekin olisi ollut mahdollista. Kuopion kaupunki haki kumppania Puijon alueen kehittäminen luonto- ja liikuntapainotteiseen matkailu- ja virkistyskäyttöön. Kumppaniksi valittiin Puijo Peak Oy. Toinen mukaan hakenut kumppanitaho oli nyt puheena ole- va valittaja. Puijon kehittäminen on ollut näkyvästi esillä paikallisessa kes- kustelussa ja maakunnallisessa mediassa, jossa on usein pohdittu, kuinka kauan rinneyrittäjä odottaa Antikkalan lupaprosesseja ennen kuin koko- naan luopuu investoinneista Antikkalaan. Tähän keskusteluun jopa valitta- ja viittaa omassa valituksessaankin. ~~Koska valituksessa ei ole tuotu esiin mitään uutta perustetta luvan kumoamiselle, jää hakijalle epäily valitta- jan halusta tarkoituksella pitkittää lupaprosessia mahdollisimman kauan, jotta yrittäjä luopuisi koko hankkeesta, ja laskettelurinne näin ollen jäisi toteutumatta. Valittajan tavoitteena on luonnonsuojelun toteutuminen, mutta prosessissa on myös piirteitä, jotka antavat epäillä taustalla olevan myös kaunaa kaupunkia kohtaan valittajan hävittyä kilpailun Puijon kehit- tämisen kumppanuudesta.~~

Sinänsä valittajan viittaukseen sanomalehdessä olleeseen yrittäjän edustajan kommenttiin voidaan todeta, että toimittajan tulkinta yrittäjän haastattelusta ei voi olla oikeuslähde. Keskeneräisten yrityshankkeiden kaikkia yksityiskohtaisia suunnitelmia ei medialle paljasteta, eikä yrittäjä ole kaupunkiin päin missään vaiheessa ilmoittanut, ettei olisi hankkeen kanssa toissaan.

Kuopion kaupungin ja Huippupaikat Oy:n välillä on voimassa oleva maanvuokrasopimus laskettelurinnealueesta toiminnan käynnistämiseksi Antikkalassa uudelleen. Antikkalan laskettelurinnetoiminnan uudelleen käynnistäminen on Kuopion kaupungille tärkeä osa Puijon kokonaiskehittämisessä. Mikäli laskettelurinnetoiminta lakkaa pysyvästi seuraa siitä suuri uhka niin rinnealueen harvinaiselle sienilajistolle kuin Puijo kokonaiskehittämisellekin. Mahdollinen sienilajiston häviäminen tai muuttuminen ja rinnetoiminnan pysyvä lakkaaminen ovat uhka myös yleiselle edulle, mikä pitää ottaa huomioon intressivertailussa.

Yhteenveto

Yhteenvetona hankkeesta voidaan todeta, että yleiselle edulle on hankkeesta suuria hyötyjä, mm. hankkeen sosiaalinen näkökulma, kuten virkistyskäyttö, liikuntapaikkakäyttö sekä kaupungin näkökulmasta elinkeinojen kehittäminen. Puijon hankkeet vahvistavat toinen toisiaan ja yhdessä parantavat alueen elinvoimaa. Hankkeen intressivertailussa näillä seikoilla tulisi olla erityinen painoarvo.

Valituksessa ei ole todettu mitään sellaista uutta, mitä ei olisi otettu huomioon jo asian aiemmissa käsittelyvaiheissa.

Esitys

Esitän, että kaupunginhallitus hyväksyy em. vastineen annettavaksi Vaasan hallinto-oikeudelle.

Liitteet

- 3 7970/2016 VHaO 00441_20_5208 - Vastinepyyntö Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.
- 4 7970/2016 Aluehallintoviraston päätös 3.3.2020
- 5 7970/2016 LIITE - Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry valitus 1.4.2020 liitteineen

Valmistelija

Ismo Heikkinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5656

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus hyväksyy kaupungininsinöörin esityksen.

Päätös

Keskusteltuaan kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen siten, että vastineesta poistetaan seuraava kohta: "Koska valituksessa ei ole tuotu esiin mitään uutta perustetta luvan kumoamiselle, jää hakijalle epäily valittajan halusta tarkoituksella pitkitää lupaprosessia mahdollisimman kauan, jotta yrittäjä luopuisi koko

hankkeesta, ja laskettelurinne näin ollen jäisi toteutumatta. Valittajan tavoitteena on luonnonsuojelun toteutuminen, mutta prosessissa on myös piirteitä, jotka antavat epäillä taustalla olevan myös kaunaa kaupunkia kohtaan valittajan hävittyä kilpailun Puijon kehittämisen kumppanuudesta.”

